

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Son dönemde ortaya çıkan siyasal durum solun yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmıştır. Çünkü, bir açıdan bakılırsa, sol bugün iktidardadır. Fakat sorun iktidarda bulunan partinin, DSP'nin, ne derecede

sol olduğuyla ilgilidir. Ayrıca, ona muhalefet eden öteki sol partinin CHP'nin durumu da bir o kadar hazindir.

Bütün bu olup bitenlerin arkasındaki temel belirleyici Türkiye'de gerçek bir sosyal demokrasinin bulunmadığını ve çok kısa bir süre dışında hiç oluşmadığını hatırlamaktır. Bu, genellikle ihmal edilen bir olgudur. Oysa, 1980'lerin başında kurulan Sosyal Demokrat Parti (SODEP) dışında bu kavram siyasallaştırılmamıştır. İkincisi, SHP'nin içinde zaman zaman bu kavramı dile getiren küçük hizipleri olmuştur fakat onlar da partinin kapatılmasıyla birlikte ortadan kalkmıştır. Üçüncüsü, DSP, sosyal demokrat olmak bir yana, kendisini o bağlamdan uzak

DSP ve solun durumu

tutabilmek için demokratik sol olduğunu söylemektedir.

Böyle bir gerçeğin çok önemli iki sonucu var. İlki, Türkiye'deki 'sosyal demokrat' hareket aslında bir CHP hareketidir. Belki CHP'nin zaman içindeki 'Ortanın Solu' ve 'Demokratik Sol' atılımları birer kopuş ya da dönüşüm olarak değerlendirilebilir. Fakat, her şeye karşın, CHP geleneği kendi içine dönük bir harekettir. Kendi tarihiyle ve ideolojisiyle bağlıdır. Öylelikle de, Türkiye'deki sol şöyle çok ciddi bir 'bilgibilimsel' (epistemolojik) tıkanmayla iç içedir: Sosyal demokrasinin ana ilkesi, revizyonizmdir. Kendi kendisini ret ve inkâr üstüne kurulmuştur. Bir diğer temel gerçeği ise, Batı siyasal ve sosyal tarihinin muhalefet hareketi oluşudur. Dolayısıyla sosyal demokrasi her defasında kendisini dönüştürebilmiştir; çünkü, bir tarihsel gerçekliktir. Oysa Türkiye'deki hareket geleneğinin içinden doğmuştur ve geleneksel olan daima tarihsel olanın karşıtıdır.

Bütün bu kuramsal çözümlerlerin ortaya koyduğu bir de 'pratik' sonuç var. Türkiye'de, sol, sosyal demokrat, demokratik sol, ne denirse densin, taban, artık CHP değil, DSP tarafından temsil edilmektedir.

Bu, üstünde düşünülmesi gereken bir olgudur. Çünkü, yukarıda yapılan değerlendirmeye bir 'spekülatif' cevap oluşturup oluşturmadığı araştırılmalıdır ki, o da şudur: Acaba, yapılan araştırmalara göre (örneğin Erder-Tüzün-Kardam-Kardam Araştırması/TÜSES) mavi yakalı işçi, emekli ve işsizler tarafından desteklenen, 35-44, lise ve yüksek eğitimde genel ortalamasının altında kalan insanların oluşturduğu, ardışık seçimlerde oyunu en az 'işçiler' arasında artıran, kendi tabanına bağlılık açısından en yüksek kararlılığı gösteren, oy kaptırdığı partiler arasında radikal İslamcı partilerin ve MHP'nin başı çektiği, parti görüşünü değiştirirse yandaşlığın azalacağını tüm partiler içinde en yüksek oranda dile getiren, devletin ekonomiye müdahalesi konusunda nispeten (MHP'yle birlikte) geride duran bu parti gücünü ve solu temsil niteliğini CHP mirasını reddetmesinden mi almaktadır? Bu, elbette DSP'nin siyasal tavrını olumlayıcı bir yaklaşım değildir ama, herhalde DSP yükselişinin 'muhalefet' ve (sorunlu da olsa) 'yenilik' bağlamında bir anlamı olduğunu da vurgulamaktadır. Bu, solun, bundan sonrasını, CHP ve dışı olarak yaşayacağını herhalde vazgeçilmez bir göstergesidir.